

[Vilhelm Rasmussen.]

at jeg tager et Standpunkt, med Hensyn til Benyttelsen af Ordet Mellemskole, saa sympatiserer jeg fuldkommen med den prisværdige Realitet, at der oprettes praktiske Skoler sideløbende med Mellemskolen af 1903, saaledes at Skolen for Børn indtil 15 Aars Alderen i sine mest udviklede Former deles i en praktisk og i en mere teoretisk Afdeling, men det rejser unægtelig et vigtigt Spørgsmaal: Det rejser det Spørgsmaal: Hvad er egentlig en praktisk Skole? I Forslaget hedder det herom, at der ved den videregaaende Undervisning i A.- og B.-Skoler skal vises Hensyntagen til Erhvervslivet særlig paa den paagældende Egn, og i Bemærkningerne Side 31 peges der nærmere paa Hjemstavnlære, Landbrugsfag, endog Maskinskrivning og Stenografi foruden andre Ting, men der er ikke hverken i Bemærkningerne eller i den højtærede Ministers Forelæggelsestale nogen Vejledning til Bedømmelse af, hvad det egentlig er, der gør et Menneske dygtigt i det praktiske Liv, bl. a. Erhvervslivet, og det maa da være det, som det kommer an paa, naar man skal lægge den nye Skolelovgivning an og vil tage Hensyn til Livets Praksis. Dette Spørgsmaal hænger jo igen sammen med Kravet om mest mulig Adgang til Selvvirksomhed, og dette Krav bundet i Virkeligheden i to Betragtninger. Den ene er den føromtalte, den Erfaring, at Barnet er saa ganske overordentlig virkelystent. Det er jo især Frøbel, der har henledt Opmærksomheden paa dette, og det er dybere og dybere erkendt af den børnepsykologiske Forskning, saa længe den har eksisteret. Men dernæst bundet Kravet om mest mulig Selvvirksomhed ogsaa i den Erkendelse, man er kommet til ved en Analyse af det voksne Menneske. Hvad er det egentlig for Egenskaber hos den voksne, som bevirker, at nogle er dygtige og andre ikke? Den simpleste Iagttagelse viser en, at det ikke er afgørende, om man skriver smukt eller ortograferer rigtigt — saa saa det galt ud endog for Professorer —, eller at man kan læse. Nej, det er helt andre Egenskaber, der er de afgørende i Livet: det er Evnen til rigtig Iagttagelse, logisk Tænkning, frugtbar Fantasi, Initiativ og Udholdenhed. Enhver kan gøre Prøve i sin Bekendtskabskreds og videre ud, og man vil komme til det Resultat, ogsaa selv om man undersøger de højeste menneskelige Funktioner, at det er det, det kommer an paa.

Hvis man derfor vil lave en praktisk

Gren i Folkeskolen, maa det være Opgaven at finde de Midler, ved hvilke man støtter saadanne Anlæg hos Barnet og udvikler dem saa meget som muligt. Og saa kan man efter min Mening ikke begrænse sig til at øve denne pædagogiske Praksis i det sidste eller de to sidste Aar, men saa maa den begynde den første Dag. Det erkender den højtærede Minister selv fuldkommen rigtigt. Naar jeg siger dette, er det netop, fordi jeg lægger den højtærede Ministers egen Argumentation til Grund, og derfor er mine Betragtninger paa ingen mulig Maade at opfatte som en Opposition, men kun som et Udtryk for det Ønske, at man ikke i Loven antyder, end mindre siger, at det, der skal have Betydning i Livets Praksis, er noget, der først foregaar i det berømte ottende Skoleaar; det begynder den første Dag.

Derimod har jeg naturligvis ikke noget imod, at denne Tilknytning til Livets Praksis bl. a. former sig saadan, at Børnene faar deres Virkefrang tilfredsstillet derved, at de arbejder med det praktiske Livs Gøremaal. Men naar jeg lægger megen Vægt paa dette, kommer det af, at i en ikke-kyndig Pædagogs Haand kan en saadan Bestemmelse om den nære Tilknytning til Livets Praksis føre til store og beklagelige Fejl; saa kan det nemlig blive til en Skole, i hvilken man snævert efterligner, hvad der foregaar der paa Egnen. Og det er jo ikke det, det kommer an paa. Nej, det, det kommer an paa, er at sætte Børnene til at arbejde med deres Hænder og at tænke ved deres Arbejde og udvikle deres frugtbare Fantasi, saa at de derigennem bliver dygtigere til at gaa ind i en hvilken som helst praktisk Virksomhed. At dette er rigtigt, fremgaar ogsaa deraf, at Livet er saa uhyre mangfoldigt, at ingen Skole paa snæver Maade kan forberede til Livets Praksis. Det kan maaske til Nød lade sig gøre, hvor det drejer sig om en udpræget Landbrugs-egn, skønt ogsaa der er der Skomagere og Skræddere. Men i en Købstad! Hvordan i Odense, hvordan i Aarhus?

Naar nu den højtærede Minister, som jeg lægger saa overordentlig stor Vægt paa Selvvirksomhed, er der en enkelt Bestemmelse, som jeg har noget vanskeligt ved at forstaa. Det er det Forslag, den højtærede Minister stiller i § 3, Stk. 3. Hvis jeg forstaa det rigtigt, gaar det ud paa, at den nuværende Eksamensmellemskole kan omdannes, saaledes at Undervisningen bliver en Forberedelse til Præliminæreksamen eller Pigeskoleeksamen, endog i den Grad, at man stryger selve Mel-